

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

можна виокремити два типи стратегій дослідження мотивації: 1) вивчення впливу мотивації на діяльність, зміна діяльності в залежності від актуалізації у студента різних мотивів; 2) вивчення впливу діяльності на становлення мотиваційної сфери.

Базовою категорії проблеми мотивації у психологічній науці є мотив. Номенклатура навчальних мотивів студентів досить різноманітна. У структурі мотиваційної сфери виділяють як внутрішні, так і зовнішні мотиви навчальної діяльності. У класифікації мотивів навчання виділяють такі основні групи: мотиви, закладені в самій навчальній діяльності: навчально-пізнавальні мотиви, пов'язані зі змістом навчальної діяльності; навчальні мотиви, пов'язані з процесом навчання, які спонукають до виявлення інтелектуальної активності, подолання перешкод в процесі розв'язання поставлених викладачем задач; мотиви, пов'язані з тим, що лежить поза самою навчальною діяльністю (соціальні, професійні, мотиви самовизначення, утилітарні, вузько особистісні та ін.).

Таким чином, мотивація навчання студентів у сучасній науці розглядається, по-перше, як передумова й умова навчання, а по-друге, як результат навчальної діяльності.

Список використаних джерел

1. Алексеева М. И. Мотивы учебной деятельности студента // Проблемы высшей школы / М.И.Алексеева. – К. : Высш. шк., 1976. – Вып. 25. – С. 42-56.
2. Бодалев А.А. Мотивация личности: феноменология закономерности и механизм формирования // Сборник научных трудов. – М.: АПН, 1982. – 370с.
3. Сидоренко Е. Мотивационный тренинг // Практическое руководство / Е.Сидоренко и Ко – М.: Питер, 2001 – 220с.

УДК 73.2:179.9]:82-34

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ КАЗКОТЕРАПІЇ

Чмелюк Тетяна, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Главінська О.Д., кандидат психологічних наук, доцент

Процес усвідомлення дитиною моральних засад поведінки і стосунків є довготривалим. Тому перед дошкільним навчальним закладом, сім'єю, і перед суспільством у цілому постає завдання формувати та розвивати моральні якості, які виконують регулятивну функцію в життєдіяльності особистості, зокрема, впливають на характер стосунків дошкільника з оточуючими людьми, сферу його діяльності, стимулюють моральний вибір

у різноманітних життєвих ситуаціях, визначають всі відношення дитини з світом. Для дітей дошкільного віку найцікавішим, найдоступнішим і ефективним джерелом здобуття моральних знань є казка.

Різні аспекти роботи з казкою розкриваються у працях психологів (О. Запорожець, Н. Карпинська, Т. Рубцова, Н. Молдавська, О. Ставицька) та педагогів (А. Абдулліна, Г. Арязмова, Н. Бібко, О. Кубасова, М. Львова, Ю. Полуянов, Н. Светловська).

Казкотерапія – це терапія середовищем, особливою казковою атмосферою, в якій можуть проявитися потенційні можливості особистості, може матеріалізуватись мрія, а головне, в ній з'являється відчуття захищеності та аромат таємниці. Метою казкотерапії є підведення дитини до усвідомлення своєї внутрішньої сутності, своєї єдності і неповторності, до відчуття гармонії із собою і світом [1, с.74].

Казки становлять особливу фольклорну форму, що ґрунтується на парадоксі реального і фантастичного, гармонійно поєднуючи і зачаровуючи красою народного слова, сповненого мудрості, добра, любові і оптимізму. Цінність казок полягає в тому, що вони спонукають дитину до виявлення бажання віддатись вільній грі словом, вони надають бурхливу силу для фантазування. Казка – це ланцюжок пригод, незвичайних ситуацій, що виникають у житті персонажів, а отже і їхніх дій щодо розв'язання певних завдань.

Неможливо уявити дитячого мислення і дитячої мови без казки – живої, яскравої, яка захоплює свідомість і почуття дитини. Казкові проблеми та способи їх вирішення сприяють вихованню певних рис дитини, підготовці до сприймання світу. Слухаючи казку, дитина вчиться відрізняти правильні вчинки від неправильних, добрих персонажів від злих, бачить негативні наслідки поганої поведінки. Виховний ефект досягається без нотацій і моралей, дитина отримує нові знання про світ і про саму себе, природно.

Доцільність використання казки можна аргументувати «законом емоційної реальності фантазії». На думку Л. Виготського, художнє почуття – це почуття звичайне, але виявлене завдяки посиленій діяльності фантазії. Такі переживання – «розумні емоції». Вони особливо сильні, бо знання у взаємозв'язку з переживаннями утворюють інтелектуально-емоційний комплекс усвідомлення [2, с.56].

Вживаючись в образ казкового героя, дошкільник повністю чи частково уподібнюється до нього. Це зумовлено тим, що діти досягають казкових персонажів на рівні асоціативної ідентифікації. З психологічного погляду процес ідентифікації ґрунтується на тому, що в уяві суб'єкта створюється образ іншого: «Я такий же, як той герой». Внаслідок цього

відбувається формування й переосмислення особистісних орієнтацій індивіда. Порівнюючи себе з іншими, дошкільник глибше пізнає свої можливості. Саме за допомогою цього відбувається інтенсивний процес оновлення змісту його духовного світу [3, с.9].

Своєрідність ставлення до моральних норм, цінностей – і відповідно оцінка їх виконання – залежить від особливостей внутрішнього стану дитини: які мотиви поведінки діють реально; до чого прагне особистість; чи вміє бачити моральну сторону відносин та вчинків людей; які моральні переживання були в її досвіді.

Використання основних розвивальних завдань казки дає змогу дитині впоратись із дуже складними проблемами, розвиває вміння дитини бачити навколишній світ у взаємозв'язку моральних та етичних норм суспільства.

Таким чином, казкотерапія дає можливість трансформувати внутрішній і зовнішній світ, побачити і прийняти його унікальність, адже у казці все наповнене гармонією, яка передається дитині. Використання методу казкотерапії допомагає підвищити ефективність психологічних впливів, швидше досягти плідного, позитивного результату, сприяє формуванню та розвитку моральних якостей дитини дошкільного віку.

Список використаних джерел:

1. Бурчик О. В. Казкотерапія як нова педагогічна технологія / О. В. Бурчик // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. – Ялта : РВВ КГУ, 2006. – Вип. 11. – Ч.1. – С. 74–82.
2. Гридюшко І. Казкотерапія в роботі практичного психолога / І. Гридюшко // Психолог. Шкільний світ : Всеукраїнська газета. – 2013. – № 7. – С. 56–57.
3. Казкотерапія в роботі з дошкільниками / [Упор. Шик Л.А., Гаркуша Г. В., Тур Л.В., Рудик О. А.]. – Х.: «Основа», 2012. – 240 с.

УДК [159.9:17.022.1]- 053.6

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Шахрайчук Іванна, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Демчук О.О., кандидат психологічних наук, доцент

Для суспільства завжди були і будуть актуальні проблеми, пов'язані зі світоглядною орієнтацією людини, з осмисленням нею свого місця та ролі в суспільстві. Світоглядна орієнтація формується із системи життєвих цінностей, які спрямовують діяльність людини. Варто зазначити, що світогляд людини не має постійного характеру, а розвивається разом із розвитком суспільства та людини через постійну зміну об'єктивних умов її

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету